

25.10.2024

Aihe: Pohjanmaan maakuntakaavaehdotus 2050

Muistutuksen jättäjä: Suomen uusiutuvat ry (entinen Suomen
Tuulivoimayhdistys ry)

Suomen uusiutuvat ry (SURF) kiittää mahdollisuudesta jättää muistutuksensa Pohjanmaan maakuntakaavaan 2050. Suomen uusiutuvat ry on entinen Suomen Tuulivoimayhdistys ry, joka laajensi kesällä 2024 toimintansa koskemaan maa- ja meritulivoiman lisäksi teollisen kokoluokan aurinkovoimaa sekä aurinko- ja tuulivoimahankkeisiin liittyviä energiavarastoja. Suomen uusiutuvat ry:ssä on noin 240 jäsenyritystä edustaen laajasti sekä tuuli- että aurinkovoiman hankekehittäjiä, tuottajia ja alihankintaketjua.

Yleisesti

Suomen uusiutuvat ry pitää erittäin tärkeänä, että maakuntakaavat laaditaan mahdollistavana ja niissä osoitetaan runsaasti alueita uusiutuvan energian tuotantoa varten. On olennaista ymmärtää, että tuulivoimahankekehityksen yksityiskohtainen ja tarkempi valmistelu sekä harkinta ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) selvityksineen tapahtuu tarkemmin ns. kuntatasolla ja kunnan kaavoituksessa. Toisin sanoen tarkemmalle suunnittelulle ja selvityksille pitää antaa tilaa hankkeiden YVA-vaiheessa ja kunnan kaavoituksessa.

Uusiutuvan energian tuotanto on aina paikallista liiketoimintaa ja elinkeinonharjoittamista. Siksikin paikalliselle tarkemmalle selvitykselle kuntatason suunnittelussa pitää antaa tilaa kuten myös paikallisille toimijoille, joiden mahdollisuuksia toteuttaa uusiutuvan energian tuotantoa omistamallaan maallaan ei kannata kategorisesti rajoittaa, vaan löytää siihen tasapainoiset ja mahdollistavat ratkaisut.

On viisasta huomioida myös kehitys uusiutuvan energian teknologiassa, jonka vauhti voi jopa yllättää, kun huomioidaan maakuntakaavoituksen aikajänne. Jatkossa on viisasta varautua kokonaiskorkeudessa yli 300 metriin, kun samalla napakorkeudet kasvavat yli 200 metriin.

Kehittyvän teknologian mahdollistavat tuulivoiman tuotantoalueet ovat erilaisia. Tuulivoimalat pitävät pienempää ääntä ja niitä myös sijoitetaan todennäköisesti harvemmin.

Se tarjoaa maastoa jopa aiempaa enemmän elämille ekologisia yhteyksiä tuulipuistojen alueella.

Harvempi voimaloiden sijoittelu mahdollistaa hanke- ja kuntakohtaisessa tarkemmassa tutkimus- ja selvitystyössä entistä paremmin arvokkaiden luontokohteiden huomioimisen. Siksi pienialaisten luonnonsuojelualueiden tai lajiesiintymien vuoksi ei ole perusteltua karsia jatkotarkastelusta laajempia, muutoin tuulivoimalle soveltuvia alueita.

Seudullisesti merkittävän hankkeen koosta

Pohjanmaan maakuntakaavassa seudullisesti merkittäväksi kokonaisuudeksi katsottaisiin jo seitsemän tai sitä suurempi määrä tuulivoimaloita. Ei ole yhteiskunnan edun mukaista, että osayleiskaavassa hyväksytyyn aluerajauksen suhde maakuntakaavan ohjausvaikutukseen ja siinä esitettyyn aluerajaukseen jäisi säännönmukaisesti hallinto-oikeuden arvioitavaksi. Siksi lähtökohtana aluerajauksia määriteltäessä tulisi ehdottomasti olla, että maakuntakaavassa esitetyt aluerajaukset tehdään niin laajoiksi, että osayleiskaavassa määritelty alue jää pääsääntöisesti yhtä laajaksi tai pienemmäksi. **Seudullisen merkittävän hankkeen koon kriteeri on perusteltua asettaa vähintään aiempaan 10 tuulivoimalaan**, ja mielellään sitä suuremmaksi.

Kaavaehdotuksen mukainen alaraja seudullisesti merkittävälle hankkeelle (seitsemän tuulivoimalaa) ei kestä kriittistä tarkastelua, ja se on tosiasiallisesti maakuntakaavoituksen yleisten suunnitteluperiaatteiden vastainen.

Tämä linjaus ei myöskään kohtele tasapuolisesti maanomistajia, sillä se tulee merkittäväällä tavalla linjaamaan ihmisten mahdollisuuksista elinkeinon harjoittamiseen (maanvuokratuotot uusiutuvasta energiasta, yritysten mahdollisuudet kehittää hankkeita) sellaisissa tilanteissa, joissa kunnassa olisi halukkuutta kaavoittaa hanke kyseiselle alueelle eikä tarkemmissa selvityksissä ole todettu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Tuulivoiman vaikutukset petolintuihin

Suuret petolinnut kuten maakotka, merikotka, sääksi ovat varsin tyypillisiä tuulivoimahankkeen suunnittelussa huomioitavia luontoarvoja. Pohjanmaan maakuntaliitto on teettänyt lajien esiintymisestä selvityksen, jonka suositukset ovat olleet tausta-aineistona aluerajauksissa. Luontoarvojen huomioiminen on uusiutuvan energian rakentamisessa peruslähtökohta, ja siksi alana myös kehitämme lieventämis- ja välttämistoimenpiteitä herkkien lajien huomioimisessa.

Alalla on hyviä kokemuksia lintututkasta mm. Porin Tahkoluodon meritulipuiston yhteydessä. Sieltäkin saatujen kokemusten perusteella suurten petolintujen törmäämiset

---

ovat lähes täysin estettävissä tuulivoimaloihin, mikäli tuulivoimahanke varustetaan hidastus-/pysäytysautomaatiikalla. Menetelmän arvo tulisi tunnistaa ja tunnustaa myös Pohjanmaalla, jossa tekniikkaa olisi hyvä kokeilla sellaisissa ympäristöissä, joissa tuulivoimahankkeita suunnitellaan lähelle tunnettuja suurten petolintujen pesäpaikkoja.

Maakotkan kohdalla yleinen käytäntö tuulivoima-alueiden toteutuksessa on ollut jättää 2 kilometrin vapaa vyöhyke maakotkan pesien ja tuulivoimaloiden välille. Tämän käytännön aikana Suomesta on tiedossa vain yksi maakotkan törmäys tuulivoimaloihin. Maakotkakanta on ollut samalla vakaassa kasvussa, kun tuulivoimaa on rakennettu runsaasti samoille seuduille, joissa maakotkia pesii.

Tätä taustaa vasten maakuntakaavassa ei tulisi rajata alueita pois jatkosuunnittelusta tämänhetkisen maakotkan pesätilanteen perusteella, vaan vaikutukset maakotkaan tulisi ratkaista hankekohtaisesti yksityiskohtaisemman suunnittelun keinoin. Siksi vuoteen 2050 tähtäävän maakuntakaavan linjauksia ei siksi tulisi tehdä tietyn ajanhetken pesätilanteen perusteella, vaan tuleville vuosille pitäisi jättää mahdollisuus uusien lievennyskeinojen testaamiselle sekä hankekohtaiselle suunnittelulle.

Tuulivoimaan liittyvät suunnittelumääräykset

Kaavaehdotuksen nykyinen suunnittelumääräys rajaa kaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuoliset alueet pois tuulivoimarakentamisesta hyvin pitkäksi aikaa. Koska kaavaehdotuksessa osoitetut alueet perustuvat tällä hetkellä vallitsevaan näkemykseen, suunnittelumääräys ei ota huomioon esimerkiksi sähkönsiirtoverkon kehittymistä, mikä voi avata uusia mahdollisuuksia toteuttaa tuulivoimahankkeita alueille, joille niitä ei ole nyt kaupallisessa mielessä järkevää suunnitella.

Toisaalta kaikki kaavaehdotuksessa osoitettavat tuulivoima-alueet eivät välttämättä ole toteutettavissa tarkemman suunnittelun perusteella tai kuntapoliittisten päätösten vuoksi, jolloin maakuntaan ei ole mahdollista kehittää sitä määrää tuulivoimaa, joka maakuntakaavassa on tavoitteena.

Siksi suunnittelumääräyksissä olisi parempi kirjata, että **maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimala-alueita, jotka eivät ole ristiriidassa maakuntakaavan tavoitteiden tai alueen muun maankäytön kanssa.**

Yleisesti merituulivoimasta

Pohjanmaan alueella on suunnitteilla useita merituulipuistoja. Hankkeiden toteutuessa merituulivoima-alueiden sähkönsiirto tulee kulkemaan maakunnan vesialueilla ja maalla kantaverkon liityntäpisteeseen asti 2030-luvulla. Lisäksi tuotantokapasiteetiltaan yli 1000

megawatin kokoiset tuulipuistot tulevat mahdollisesti myös vaikuttamaan kantaverkon vahvistamisen painopisteisiin. Olennaisena seikkana on huomioitava, että merituulivoimahankkeet mahdollistavat teollisuuden uudet investoinnit esimerkiksi vetytalouden saralla maakunnan alueella.

Tällä hetkellä siirtolinjojen yhteydet maakuntakaavassa eivät ole perusteltuja, mutta maakuntakaavan seuraavissa pienemmissä päivityksissä on jo aika huomioida merituulivoiman sähkönsiirron reittilinjaukset.

Perustelut sille tarjoaa myös Fingridin selvitykset, joiden perusteella vuoden 2024 lopussa olisi tiedossa merituulivoiman kantaverkon liityntäpisteet. Lisäksi vuoden 2025 lopulla on tarkoitus alkaa ensimmäisten talousvyöhykkeen merituulivoima-alueiden kilpailutukset.

Myös aluevesillä kilpailutetaan merituulivoimahankkeita lähivuosina maakunnan alueella. Siksi sähkönsiirron osalta merituulivoimahankkeita tulee kohdella tasapuolisesti riippumatta siitä, sijaitseeko hanke aluevesillä vai talousvyöhykkeellä. Tätä periaatetta tukee se seikka, että myös talousvyöhykkeen merituulivoimahankkeista tullaan mitä todennäköisimmin jyvittämään verotuottoja maakunnan alueelle vielä tarkemmin määrittämättömän jakoperusteen mukaisesti.

Yleisesti aurinkovoimasta

On hienoa havaita, että maakuntakaavan uudistuksen yhteydessä on tunnistettu aurinkovoiman kasvu varsinkin teollisen mittaluokan hankkeissa. Siksi on hyvä, ettei maakuntakaavassa ole osoitettu erillisiä alueita aurinkoenergian sijoittumisella ja asiaa koskeva yleinen suunnittelumääräys ei ole liian tiukasti sijoittumista rajaava.

Aurinkovoimalla on harvoin, jos koskaan seudullisia vaikutuksia, joita olisi tarpeen maakuntakaavalla ohjata. Tästä syystä aurinkovoimaa ei olekaan syytä ohjata maakuntakaavalla. Maakuntakaavoituksen tulisi olla mahdollisimman yleispiirteistä, ja lähtökohtaisesti vain keskeisimmän infran tulisi olla oikeusvaikutteisuuden piirissä.

Kuitenkin maakuntakaavaehdotuksen tapa rajoittaa aurinkovoiman sijoittamista kategorisella suunnittelumääräyksellä toistaa tapaa, joka ei mahdollista paikallista energiantuotantoa. Se myös rajoittaa pohjalaista maa- ja metsätaloutta eikä kunnioita maanomistajien oikeuksia ja vapauksia harjoittaa elinkeinoa.

Erityisen hankalana näemme suunnittelumääräyksen, jossa aurinkovoimaloiden sijoittamista on vältettävä tuotannossa oleville, yhtenäisille maatalousmaille tai metsäalueille. Määräys unohtaa täysin uusiutuvan energian tuotannon ilmastopäästöjä vähentävän vaikutuksen. Metsätalouden käytössä olevien alueiden osalta maankäytön muutoksen vaikutukset tulee

selvittää hankekohtaisten selvitysten avulla ja maankäyttö ratkaista kuntakohtaisessa päätöksenteossa.

Kunnioittavasti,

Matias Ollila
Edunvalvontajohtaja
Suomen uusiutuvat ry, puh. 040 124 7411
matias.ollila@suomenuusiutuvat.fi